

TEME DANA

Operacija »Posljednja prilika« počela i u Hrvatskoj

CSW traži procesuiranje ustaškog šefa policije u Požegi

Riječ je o Milivoju Ašneru koji je za vrijeme Drugog svjetskog rata bio zapovjednik ustaškog redarstva u Slavonskoj Požegi/ Za Ašnera u Centru »Simon Wiesenthal« smatraju da je odgovoran za progone i smrt Židova, Srba i komunista, a prema njihovim informacijama trenutno je u Hrvatskoj

ZAGREB - Operacija »Posljednja prilika« Centra »Simon Wiesenthal« (CSW) kojoj je cilj privesti pravdi zločince koji su odgovorni za holokaust započela je i u Hrvatskoj. Izvršni direktor CSW-a Efraim Zuroff rekao je na konferenciji za novinare u srijedu da u Hrvatskoj zasad postoji jedan potpuno dokumentirani slučaj s kojim

je upoznat predsjednik Stjepan Mesić i glavni državni odvjetnik Mladen Bajić. Riječ je o Milivoju Ašneru koji je za vrijeme Drugog svjetskog rata bio zapovjednik ustaškog redarstva u Slavonskoj Požegi. Za Ašnera u CSW-u smatraju da je odgovoran za progone i smrt Židova, Srba i komunista, a prema njihovim informacijama trenutno

je u Hrvatskoj. Zuroff je naveo da je u Hrvatskoj, i prije službenog početka operacije, detektirana još jedna sumnjiva osoba i trenutno se provjeravaju prikupljeni podaci. Zuroff je napomenuo da operacija »Posljednja prilika« u Hrvatskoj nije je kritika hrvatskog pravosuđa, koje se dokazalo u slučaju Dinka Šakića.

Naglasio je da to što »netko izbjegava pravdu 50 ili 60 godina ne znači da je neoznačen«, te da protokol vremena ne smanjuje krivicu, a sve dok je eventualni počinitelj zločina dovoljno zdrav i sposoban za suđenje, potrebno ga je procesuirati. Kazao je da nije točno da CSW želi klonirati mrtve i suditi mrtvima, a što su nedavno pisali »neki desni-

čarski idioti«. Operacijom »Posljednja šansa« CSW-a ponudeno je 10 tisuća dolara za informacije koje bi dovele do kaznenog progona i sudske presude onima koji su u Drugom svjetskom ratu počinili ratne zločine. »Posljednju priliku« pokrenuli su prije dvije godine zajedno CSW i fondacija Targum Shlishi iz Miamijsa, a operacija je započela u

Litvi, Latviji i Estoniji gdje su nakon provjera državnim odvjetništvima dostavljeni podaci i imena o 59 osoba koje se sumnjaju za počinjene zločine. Prošle godine »Posljednja prilika« pokrenuta je u Poljskoj, Rumunjskoj i Austriji, a uskoro će biti pokrenuta u Mađarskoj, Argentini, Njemačkoj i Ukrajini.

Tihomir Ponoš

Tuđman posjećivao Ašnera

»Milivoj Ašner 1945. pobjegao je iz Zagreba i završio u Bleiburgu. Nekoliko godina nakon rata Ašner je u Klagenu otvorio odvojnički ured i oženio se. Od tada nije bio u Hrvatskoj, sve do 1991. godine«, rekao je Vjesniku Ašnerov dobar prijatelj koji je htio ostati neimenovan. Prema njegovim riječima, nakon 1991. Ašnerova je supruga u Daruvaru kupila veliku kuću i od tada žive nekoliko mjeseci godišnje u Hrvatskoj. Ostatak vremena su u Klagenu, dok su odmor najčešće provodili na Karibima. Ašner je u međuvremenu osnovao Izvornu hrvatsku seljačku stranku i bio je žestok

protivnik politike Zlatka Tomčića. »Iako je prije bio velik ustaša, u posljednjih desetak godina imao je pomalo liberalne stavove odnosno nije se isticao po ustaškim stavovima«, kaže naš sugovornik. Dodaje da mu je Ašner nedavno pričao kako mu je za vrijeme »Tovove Jugoslavije bivši hrvatski predsjednik Franjo Tuđman s obitelji u nekoliko navrata dolazio u posjet u Klagenu.«

»Ašner tvrdi da je Tuđmanovim i financijski pomagao te da je bio pomalo razočaran time što mu Franjo Tuđman proteklih godina nije ni zahvalio«, tvrdi Vjesnikov izvor. M.M.

Ašner na popisu židovskih žrtava Zagreba

Prema materijalima CSW-a, koji se zasnivaju na arhivskim spisima, za Milivoja Ašnera još je 1945. utvrđeno da je jedan od najodgovornijih za zločine nad Židovima u Požegi. Ašnera je s mjesta predstojnika Predstojništva gradskog redarstva Požege sredinom 1942. sklonio Eugen Dido Kvaternik, čiji je Ašner, navodi se, bio miljenik. Do kraja rata živio je u Zagrebu i bio na manje istaknutim funkcijama. U proljeće 1945. završio je na Blei-

burgu i u zarobljeničkom logoru Črno u Sloveniji iz kojeg je vjerojatno pobjegao. Paradoksalno »slučaj Ašner« je taj što je, navodi se u materijalima CSW-a, naveden kao židovska žrtva. Naime, u sklopu projekta »Dotršćina«, koji je trebao sadržavati sve žrtve fašizma zagrebačkog područja, među židovskim žrtvama upisan je Milivoj Ašner. Zabilješka o Ašneru u tom dosjeu ima dosta nelogičnosti i pitanje je kako je uopće mogla završiti u njemu.

Zuroff: Od Mesića sam dobio punu potporu

Od hrvatskog sam predsjednika dobio punu potporu za operaciju hvatanja nacističkih zločinaca u Hrvatskoj, rekao je nakon sastanka s predsjednikom Mesićem u Predsjedničkim dvorima Ephraim Zuroff. Operacijom »Posljednja šansa«, koju je Centar pokrenuo u Hrvatskoj, nudi se 10 tisuća dolara za informacije koje bi dovele

do kaznenog progona i sudske presude onima koji su u Drugom svjetskom ratu počinili zločine. »Važno je privesti nacističke ratne zločince pred lice pravde. Nacistički ratni zločinci, znajući da je ta operacija u tijeku, neće imati mira, koji ionako i ne zaslužuju, iako su u poodmakloj dobi«, dodao je Zuroff nakon sastanka s Mesićem. Ž. P.

Slavica Bakić-Gazdek

DARUVAR - Iza visoke bijele ograde u Ulici Matije Gupca na broju 20 u Daruvaru, na zvuk zvonca s ulaznih vrata nitko nije odgovarao. Zatvorene žaluzine na prozorima, vrata čvrsto zaključana. Sve je ukazivalo da nema nikoga. Pa ipak - u jednome trenutku iz dvorišta je izašao zeleni automobil. Na mjestu suvozača bio je sjedi čovjek.

»To bi mogao biti on«, kaže nam prvi susjed s kojim smo upravo razgovarali o dr. Milivoju Ašneru, čovjeku koji je u srijedu u Daruvar privukao velik broj novinara nakon što se doznalo da se njegovo ime nalazi na listi onih za kojima traga Centar »Simon Wiesenthal« jer su označeni kao nacistički zločinci. No, nakon što je od jednog novinara doznao tu vijest, dr. Ašner je novinari zatvorio vrata.

»Prvi put u životu vidio sam ga 1990. i sve što o njemu mogu reći je da je bio dobar susjed, veliki domoljub i dobar čovjek«, govori nam susjed čija je kuća nalazi tik uz Ašnerovu i od njegova dvorišta dijeli je tek niska žičana ograda. Ašnera opisuje kao vitalnog 90-godišnjaka s kojim je rado katkad popričao jer je bio otvoren i druželjubiv.

»Nije mi mnogo pričao o tome što je radio u Drugom svjetskom ratu, tek da je služio u Požegi i da je uspio pobjeći na putu prema Bleiburgu. Do 1990., pričalo se, nije smio doći u Daruvar, živio je u Klagenu. Navodno je bio dobar i s Tuđmanom, kojega je, kako je i sam pričao, više puta ugostio u svome domu«, ispričao nam je susjed, želeći ostati

»Dobar susjed, čovjek i veliki domoljub«

Ašnerova kuća u Daruvaru

SLAVICA BAKIĆ-GAZDEK

Državno odvjetništvo počelo raditi na »slučaju Ašner«

ZAGREB - Direktor Centra »Simon Wiesenthal« Efraim Zuroff predao je glavnom državnom odvjetniku Mladenu Bajiću dokumentaciju o Milivoju Ašneru, koji je navodno za vrijeme Drugog svjetskog rata bio šef ustaške policije u Požegi. Bajić je tu dokumentaciju u srijedu proslijedio svom zamjeniku Petru Pulišeliću, koji je u Državnom odvjetništvu zadužen za progon ratnih zločinaca. Pulišelić je Vjesniku rekao da će na »slučaju Ašner« raditi zamjenik Slavko Zadnik, koji još nije upoznat s predmetom, jer je do četvrtka na putu. No, kad spis bude proučen, očekuje se suradnja s MUP-om.

Spis je dosta opsežan, ima oko 35 stranica, među kojima su i isječci iz novina. U spisu se, među ostalim, navodi i da je Ašner rođen 1913. godine, da je po struci pravnik, te da je bio suradnik proustaški usmjerenog lista Hrvatska staža. B.B.

Uz odluku Ministarskog vijeća Europske unije

Unija zatvorila vrata Gotovininim pomagačima

Željko Peratović

Carla del Ponte je još prigodom svog predzadnjeg susreta s predsjednikom Stjepanom Mesićem najavila mjere zabrane ulaska u Europsku uniju Gotovininim pomagačima

Ljubo Česić Rojs

Hrvoja Petrač

fra Petar Krsić

dručje zbog iste sumnje, Željku Dilberu, kumu Ante Gotovine, menadžeru poslovne Petračeva »Atlas osiguranja« u Zadru Anti Žoni-ju Maksanu, načelniku općine Pakoštanje te fra Petru Krsiću, gvardijanu samostana Masna Luka u Hercego-

vini, koji se još lani našao na toj listi.

Upućenima u »slučaj Gotovina« odluka Ministarskog vijeća EU-a nije iznenađujuća. Krugovi bliski uredu glavne haške tužiteljice još su lani, prilikom predzadnjeg posjeta Carle del Ponte

Hrvoja Petrača, te da su na njoj s Gotovinom bili Željko Dilber i Ante Žoni Maksan. Još od prije se spominjalo da se odbjegli general - kad nije u Hrvatskoj ili negdje u daljem inozemstvu - skriva u Hercegovini pod zaštitom fra Petra Krsića.

Oštar prigovor Carle del Ponte Mesiću

Prijedlog da Ljubo Česić Rojs bude stavljen na »crnu listu« EU-a zbog pomaganja Gotovini razmatrana je u proljeće prošle godine, pa je tim povodom Protuobavještajna agencija (POA) po nalogu njezina bivšeg ravnatelja Franje Tureka špijuni-rala francusko veleposlanstvo u Zagrebu ne bi li se doznao francuski stav o prijedlogu koji su »gurali« Britanci.

Carla del Ponte je nakon Gotovinina intervjua Nacionalnu u lipnju prošle godine uputila »non paper« veleposlanicama zemalja EU-a u Hrvatskoj s napomenom da su se hrvatske tajne službe u »slučaju Gotovina« »otele kontroli«. Krenule su špekulacije da šef POA-e Franjo Turek i Predsjednikov savjetnik za nacionalnu sigurnost Željko Bajić onemogućuju Gotovinu uhićenje odnosno da onemogućavaju kontakte naših službi s njim.

Navodno je Carla del Ponte prilikom svog predzadnjeg posjeta Zagrebu i susreta s predsjednikom Mesićem tim povodom uputila oštar prigovor Predsjedniku kojem je nadzor nad tajnim službama jedna od preostalih važnih ovlasti. Na tom razgovoru, nakon kojeg nije bilo izjava za javnost, glavna haška tužiteljica je navodno rekla kako će utjecati i na to da Petraču bude zabranjen ulazak u EU, kao i da će mu u zemljama Unije biti zamrznuti računi i imovina, ako i dalje bude uključena u pomaganje Gotovini.

Predsjednikov ured ne zna ništa

»Ured Predsjednika ne

raspolaze nikakvim saznanjima o razlozima donošenja takve odluke«, kazala je Vjesniku Daniela Barišić, pročelnica Službe za informiranje Predsjednikova ureda komentirajući zabranu ulaska u Europsku uniju Željku Bajiću.

Željko Bajić

Pozadina smjene direktora HAC-a

Skrivala se istina o tijeku radova

Još su početkom svibnja inženjeri tvrdili da je »Vijadukt Jezerane ispao iz rokova

Claudio Kramarić

ZAGREB - Otrprike početkom svibnja, kad je ministar mora, turizma, prometa i razvitka Božidar Kalmeta obišao »kritične točke« autoceste Zagreb - Split, točnije njezin lički dio, predstavnici izvođača (Bechtel), ali i investitora, HAC-a, uvjeravali su kako će cesta biti dovršena do 30. lipnja. Tek se, između redaka provukla izjava da će na nekim dijelovima (ali nipošto na čak 70 kilometara) promet privremeno biti pušten jednim trakom u dva smjera. No, ta je izjava ubrzo demantirana, a i Kalmeta je jasno dao do znanja da takav scenarij nije prihvatljiv. Svi su se složili da će do 30. lipnja sve biti gotovo.

Međutim, tog dana u obilasku su bili i inženjeri upoznati sa situacijom na »spornim« dionicama. U neslužbenom razgovoru s njima vidjelo se da netko ne govori istinu.

»Vijadukt Jezerane ispao je iz svih rokova i da sad dovede vojsku radnika, on ne može biti gotov do roka. Slično je i na mostu kod Gacke«, rekao nam je jedan od njih. »Ne možeš u danu postaviti više asfalta i kamiona negoli je to fizički moguće«, rekao nam je drugi. Obojica su jasno dali do znanja da za objavu te vijesti nikad nećemo dobiti službenu potvrdu »iz vrha«.

Iz te priče je vidljivo da se cijelo vrijeme skrivala istina o tijeku radova, a ništa se ne bi dogodilo da je odmah rečeno da se radovi pomiču za deset dana.

Kako to obično biva, jedna laž nije dovoljna, pa je tako situacija mnogo ozbiljnija - ne samo da se nisu otvorili »manji segmenti« nego dobar dio autoceste za koju već i strani turisti misle da je otvorena. Tako im, naime, piše u turističkim brošurama.

Unatoč najavama, u promet je pušteno 116, a ne 177 kilometara punog profila auto-

ceste. Potpuno su dovršene dionice od Splita (Dugopolje) do čvora Vrpolje i od čvora Pirovac do čvora Zadar 2. Za promet nije spremna poddionica od čvora Perušić do južnog ulaza u tunel Mala Kapela, u dužini od 61 kilometar, jer tamo, među ostalim, nema čvora preko kojeg bi se promet s državne usmjerio prema autocesti. Sve do utorka govorilo se da će na dijelu od Ličkoga Lešća do južnog portala tunela Mala Kapela, u dužini od 44 kilometra promet pustiti po jednoj traci u dva smjera, no to nije moguće jer na 13,8 kilometara nedostaje završni sloj asfaltna kolnika, a na 23,2 kilometra asfalt na bočnoj zaustavnoj traci.

Do 10. srpnja bit će moguće na dijelu od čvora Perušić do Male Kapelle dovršiti autocestu u punom profilu u dužini od 50 kilometara, dok će u dužini od 11 kilometara do biti moguće pustiti u promet samo jedan kolnički trak, dvosmjerni, i to na potezima od južnog ulaza u tunel Mala Kapela do privremene naplate u Brinju u dužini od 4,5 kilometara i od mosta »Gacka« do tunela »Plasina« u dužini od sedam kilometara. Puni profil autoceste na tom dijelu mogao bi biti dovršen 15. kolovoza.

Glavni inženjer za dionicu autoceste Žuta Lokva - Ličko Lešće Zoran Legac u srijedu je Vjesniku izjavio da je to građevinski najzahtjevnija dionica, jer je na njoj bilo oko 3,5 milijuna kubika iskopa i oko tri milijuna kubika nasipa. On kaže da je jedan kolnički trak spojen asfaltom od Žute Lokve do tunela »Grič« i očekuje se da će polovicom mjeseca biti pušten u promet. Snage na terenu pojačane su novim izvođačima radova i strani turisti misle da je otvorena. Tako im, naime, piše u turističkim brošurama. Unatoč najavama, u promet je pušteno 116, a ne 177 kilometara punog profila auto-

Dilber: Odluka EU-a podsjeća na vrijeme Informbiroa

ZADAR - »Iznenađen sam odlukom Europske unije. Smatrao bih je normalnom da se bilo kakvim postupkom dokazala tvrdnja da sam »pomagač«. Ovakvo je za mene ta odluka u najmanju ruku čudna i podsjeća me na vrijeme Informbiroa«, izjavio je u srijedu Vjesniku Željko Dilber. Lj.I.B.

Osobama za koje postoji sumnja da su pomagale odbjegli generalu Anti Gotovini zabranjen je ulazak u EU ili tranzit kroz zemlje članice